

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV'IN
1992 - 1993 YARGI YILININ AÇILIŞI
TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA**

1992-1993 Yargı Yılı'nın Açılışı Toplantımıza onur veren T.B.M.M.'nin Sayın Başkanını, Anayasa Mahkemesi'nin Sayın Başkanı'nı, Yüksek Yargı Organlarının değerli başkanlarını, yüce yargıç ve savcılarını değerli konukları, toplantıya Ankara dışından ve Ankara'dan katılan Baro Başkanlarını ve bütün meslekdaşlarımı, basın ve TRT'nin temsilcilerini en iyi dileklerle ve saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye Barolar Birliği ve Barolarımız, 6 Eylül 1990 tarihinden bu yana ayrı Adli Yıl Açılışı Toplantısı yapıyorlar. Yargıtay çatısı dışında üçüncü ayrı toplantıyı bugün yapıyoruz. Barolar ve Türkiye Barolar Birliği, ayrı toplantı yaptıkları için hiçbir şey yitirmedi. Yargı ve Baro Bağımsızlığı ilkelerini Yargıtay Başkanlığı'nın sansür heveslerine teslim etmedik. Yargı'nın, adaletin, mesleğin ve hukukun sorunlarını, etkin, yaygın ve kalıcı biçimde kamuoyuna duyurmaya devam ettik. Bizim konuşma yapmayı reddetmemizden sonra Yargıtay "SAVUNMASIZ" ve öksüz toplantılar yapıyor.

Ne zamana kadar ayrı toplantı? İlk ayrı toplantıdan sonra Mersin'de yapılan Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunda konu, görüşülmüş ve Yargıtay'ın Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın sansürsüz olarak konuşturulması anlayışı açıklık kazanmadıkça ve bunu belirleyen açık bir çağrı yapılmadıkça Ankara'da ayrı bir Yargı Yılı Açılışı Toplantısı yapılması oybirliği ile uygun görülmüştü.

Genel Kurul'da alınan karara gerekçe olan anlayışta değişiklik olmadığı için bu yıl da ayrı toplantı yapıyoruz. 1990 yılındaki

ilk ayrı toplantı öncesindeki tutum ve anlayışımız sürüyor. Türkiye'de "SAV-SAVUNMA-YARGI" bütünlüğünü koruma titizliğimiz de sürüyor.

Geride bıraktığımız adli yıl, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri, adaletimiz ve yargımız yönünden sorunlara çözüm aranan, ancak sorunların aşılmadığı bir dönem olmuştur.

Sorunların temeline inilmedikçe, hastalığın nedeni kavranmadıkça demokratikleşme reçetesindeki ilaçlar, iyileştirici olamaz. 25 Kasım 1991 tarihinde TBMM'de okunan Hükümet Programında "Hükümetimiz, 12 EYLÜL HUKUKU KALINTILARI" olarak nitelendirilebilecek, yasal düzenlemeleri, uygulamaları ve kısıtlamaları sür'atle yürürlükten kaldırarak, her alanda tam demokratik bir siyasi ortamı yaratmak gerekliliğine kesinlikle inanmaktadır... Hükümetimiz Türkiye'de bir HUKUK REFORMU gerçekleştirmek kararındadır. Bu reform, Anayasa dahil, hukuk sistemimizin hemen tüm boyutlarını kapsayacaktır. Yargı her anlamda bağımsız hale getirilecek ADALET SİSTEMİ, günün ihtiyaçlarına uyum sağlayacak şekilde değiştirilecektir" denilmektedir.

12 Eylül Hukuku'nun en önemli kalıntısı, 1982 Anayasa'sıdır. Görünür niteliği devletin güçlendirilmesi ve bireyin ikinci planda kalması olan otoriteler nitelikli 1982 Anayasası'nın çok yerinde temel hak ve özgürlükler sayılmış, kabul edilmiş, "ANCAK" denilerek kısıtlamalar çoğaltılmıştır. Çağdaş uygar devlet anayasalarının temel özelliği, özgürlükleri çoğaltmak, "Ancak"ları azaltmaktır. "ANCAK"ların çokluğu ile çağın gerisinde kalan bu Anayasa, demokratik kurumlaşmaya, düşünce açıklama özgürlüğüne örgütlenme özgürlüğüne yasaklar koymuştur.

YÖK düzeni, 12 Eylül'den buyana erişemediği güce erişmek kurumlaşmasını tamamlamak üzeredir. Rektör seçimine ilişkin son yasal değişiklik göstermelik, karmaşık ve aldatmaca olmanın öteye hiçbir anlam taşıyor. Üniversitelerin bilimsel ve yönetsel özerkliğine hiçbir getirimi ve katkısı yoktur.

Anayasa'da demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olarak tanımlanan siyasi partilerin kolayca kapatılması ve hukukun üstünlüğü ilkesinin zedelenmesi, toplumda yoğun biçimde

tartışılıyor. Anayasa'da sendikalar, çalışma hayatı, işçilerle, memurlarla ve meslek kuruluşları ile ilgili gerekli değişikliklerin yapılması kaçınılmazdır.

Anayasa'nın geçici 15. maddesi ismine karşın "KALICILIK"ı ve ağırlığını koruyor. Milli Güvenlik Konseyi'nin yasa çıkarma yetkisini kullandığı 16 aylık sürede çıkartılan 229 yasanın, Danışma Meclisi döneminde çıkartılan 306 yasanın, geçici 15. madde ile korunması Anayasa Mahkemesi'nin denetimi dışında tutulması anlayış ve uygulaması sürüyor.

12 Eylül'den sonra sık-sık yürütmenin etkisinde kalan ve çoğu kez yetkilerini devreden T.B.M.M.nin, kuvvetler ayrılığı ilkesini zedeletmeden ve hukukun üstünlüğünü egemen kılarak başkanlık yapan sayın Cindoruk'un "Bu anayasayı biz yapmadık, sivil toplumcular yapmadı. Sadece yapanların özelliği, bu anayasanın bugün geçersiz kalması için yeterli. Onun için bu Meclis'ten toplumsal uzlaşma içerisinde bir anayasa çıkarmasını çok istiyorum" sözlerine tamamen ve içtenlikle katılıyoruz.

1982 Anayasası'nda Cumhurbaşkanı'na yasama yürütme ve yargı ile ilgili olmak üzere çağdaş, uygar demokratik ülkelerde görülmeyen biçim ve ölçüde hak ve yetkiler verilmiştir. Anayasa-göre "Devletin başı" olan Cumhurbaşkanı'nın Anayasa Mahkemesi Üyelerini, Danıştay Üyelerinin dörtte birini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını ve Başsavcivekilini, Askeri Yargıtay Üyelerini, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Üyelerini, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Üyelerini seçmesinin "Yargı Bağımsızlığı" ile bağdaşır yanı yoktur.

Bağımsız olduğu söylenen ve Yargıtay, Danıştay Üyelerini seçen Hakimler ve Savcılar yüksek Kurulu'nun, siyasal iktidarın güdümünde olması, oluşumunda Adalet Bakanı ve Müsteşarı'nın bulunması, ayrı bir bina ve sekreteryasının bulunmayışı seçilen üyelerin asıl görevlerinin sürmesi gibi uygulamalar kaldırılmadıkça yargı bağımsızlığı savunulamaz.

İnsan hak ve özgürlüklerine, çağdaş düşünceye, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerine aykırı bu çarpık yapılanmalar dururken siyasal iktidarın Anayasadaki seçme-seçilme yaşı ile, siyasi partilerle ilgili birkaç değişiklik ve demokratikleşmenin özülle hiç ilgisi olmayan benzeri yapay de-ği-

şikliklerle süre yitirmesi, toplumu ve insanlarımızı düş kırıklığına uğratmıştır. Bir başka anlatımla ve hükümet programındaki deyimiyile hala Türkiye'de "12 Eylül Hukuku Kalıntıları" güçlerini ve etkinliklerini korumaktadır.

Siyasal iktidar, demokratikleşme yolunda Anayasa konusunda hedefin gerisinde kalırken ve hatta fazla hiçbirşey yapamazken bazı önemli yasalarda da kararlılığını, protokol ve programına bağlılığını koruyamamıştır.

Kısa sürede değiştirileceği ve demokratikleşme hedefi içinde olduğu söylenen "Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları - Basın Yayın, Polis Vazife ve Selahiyetleri, Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hal, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri ve Dernekler, Terörle Mücadele Yasaları'nda hiç bir olumlu değişiklik ve gelişme olmamıştır.

Bu arada kimilerince yanlış olarak demokratikleşmeye örnek gösterilen By-Pass yasasının, demokratikleşme ile ilgisi olmadığı gibi hukukun üstünlüğü ile de ne denli bağdaştığı tartışmalıdır.

Demokratikleşmede önemli bir gelişme olarak sunulan "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik Mahkemele-ri'nin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına, Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun ve Terörle Mücadele Kanununun Bazı Hükümlerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun"un sekiz aydır başına gelenler, fevkalade düşündürücüdür.

Kanun gerekçesinde "Uluslararası alanda büyük gelişme gösteren insan hakları hukuku verilerinin, çağdaş Türk hukukuna yansımaları ve günümüzde uygarlık düzeyinin bir göstergesi olarak kabul edilen insan hakları kavramının Devletimizce benimsenmesi doğaldır. Doğal olmayan, insan hakları hukukunun gösterdiği gelişmelerin hukukumuzda yansıtılmamasıdır... Bu itibarla Avrupa Konseyine üye diğer ülkelerdeki sürelerle benzer şekilde gözaltında bulundurulma sürelerinin yeniden düzenlenmesi, tutulan sanığın kısa sürede durumu hakkında karar verilmesi, tutulmanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılması, sorgusu sırasında yanında müdafinin hazır bulundurulması" denilmiş ve fakat özellikle gözaltında bulundurma sürelerinde bu güzel gerekçeye ters düşülmüştür.

Kanunun Cumhurbaşkanı'nca veto edilmesinde gösterilen "21 Mayıs 1992 tarih ve 3801 sayılı Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabulünden bir gün sonra, 22 Mayıs 1992 tarihinde yapılan üst düzeydeki bir toplantıda; başta hükümet yetkilileri ve yöneticiler olmak üzere, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ve içeriği yukarıda açıklanan düzenlemeler karşısında büyük endişelerini açıklamışlar, doğacak kanuni boşlukların yaratacağı olumsuz durumlara değinerek, bu konularda, vakit geçirilmeden yeni düzenlemelere gidilmesini ve bu düzenlemelerin olağanüstü hal ve terörle mücadele konularını menfi yönde etkilemeyecek şekilde yapılması gereğini, önemli gerekçelerle ortaya koymuşlardır. Sayın Başbakanın da katıldığı bu düzeltme ihtiyacı, kanunun yürürlüğe girmeden önce bir defa daha incelenmesini gerektiren ayrı bir sebep olarak değerlendirilmiştir" gerekçesi karşısında susulmuş olması, çok düşündürücüdür. Egemenliğin kayıtsız şartsız sahibi Türk Milleti'nin tek temsilcisi T.B.M.M. iradesi dışında hangi üst irade, hak ve karar sahibi sayılabiliyor, benimsenebiliyor? Hükümeti oluşturan siyasi partiler ve bu yasaya oy veren T.B.M.M. üyelerinin suskunluğu, karar ve oylarına sahip çıkamayışları, parlamenter demokrasi, hukukun üstünlüğü ve demokratikleşme adına umut kırıcı olmuştur.

8 Haziran 1992 tarihinde yasanın veto edilmesinden sonra TBMM.de yasanın tatile girmeden görüşülememesi, özel gündemli olağanüstü TBMM. toplantısında da oylanamaması ve Adalet Komisyonu başkanı tarafından geri çekilmesi, yukarıda değinilen yasa gerekçesindeki demokratik yapılaşmanın oldukça uzağında kaldığımızı simgelemektedir.

Hükümet ortağı bir partinin yetkilisinin "Koalisyonun selâmeti açısından yasaya evet denmesi" gerektiğini ifade etmesi, bu görüşümüzü doğrulamaktadır. Sakın koalisyonun selâmeti gibi yapay bir gerekçe ile yasaya EVET denilmesin, Evet denilecekse HUKUKUN selâmeti için, İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNİN selâmeti için, DEMOKRASİ'nin selâmeti için EVET denilsin.

C.M.U.K.da pekçok olumlu değişikliğin, işkence ile alınan ifadelerin, delil teşkil etmeyeceği, yanında soruşturmanın her aşamasında müdafinin yakalanan kişi ve sanıkla görüşmesi, zanlının,

avukat istemesi, Barolarca müdafii tayini fevkalade önem taşımaktadır. Ama üzülecek söylemek gerekir ki bu değişiklikler, Avukatlık Yasasında da değişiklik yapılmadan ve özellikle T.B.B., Barolar ve avukatlar "Bağımsız" statüye kavuşturulmadan yeterince uygulanamaz.

Avukatlık Kanunu ile ilgili değişikliklerin bu gereken önemi görülememiş, kanun tasarısı ne yazık ki Bakanlar Kurulu gündeminden çıkıp T.B.M.M.sine ulaşamamıştır.

Adalet Bakanı sayın Oktay, yasa tasarısını, Bakanlar Kurulu'na verdiğini, 15 Mayıs 1992 tarihinde açıklamıştır. Bakanlar Kurulunda görüşülüp ne zaman TBMM.ne gönderileceğini beklerken Adalet Bakanlığında gelen 24 Ağustos 1992 tarihli bir yazı ve ekleri bizi çok şaşırttı. Muhtelif bakanlıkların Temmuz ve Ağustos aylarına ait değişik tarihleri taşıyan yazılarından yasa tasarısı Bakanlar Kurulu'na gönderilmeden önce bildirilmesi ve tasarıya ışık tutması gereken görüşlerin tasarısı, Bakanlar Kurulu gündeminde iken bildirildiği anlaşılıyor. Ashında bu görüşlerin pek azı, tasarıya katkı sağlayacak niteliktedir. Bunlar, tasarısı, Adalet Komisyonunda görüşülürken ele alınıp eklenebilecek önerilerdir ve yasa tasarısının Bakanlar Kurulunda 3,5 (üçbuçuk) ay bekletilmesini gerektirecek önemde de değildirler.

Biz, Avukatlık Yasasındaki değişiklikleri, mesleğimiz ve meslektaşlarımız açısından öneminden çok, demokrasinin, demokratikleşmenin hukukun üstünlüğü, yargımız ve vatandaşın savunma hakkı açısından taşıdığı önem nedeniyle kaçınılmaz sayıyoruz. Yoksa T.B.B. ve Barolar, Avukatlık Yasası'nda hiçbir değişiklik yapılmasa da inandıkları doğruları, toplum, ülke, demokrasi, insan hak ve özgürlükleri, demokratik, laik sosyal hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda söyleme ve mücadele etme kararlılığı, bilinci, deneyimi ve birikimindedirler. Kuruluşumuzdan buyana, bağımsız ve tarafsız BASKI GRUBU olarak yaptığımız gibi bundan böyle de ayıplar ve yanlışlarla mücadele ederiz, doğruları da çekinmeden bölüşürüz.

Mesleğimiz yönünden önem taşıyan bir karara değinmek istiyoruz. Anayasa Mahkemesi 7.11.1989 günlü ve E. 1989/6 K. 1989/42 sayılı kararı ile açıklama esasına" hiç yer vermediğin-

den HAYAT STANDARDI'ni, anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir. Yasama organının hayat standardını yeniden düzenlemesi, ikinci kez Anayasa Mahkemesi'nin huzuruna gelmiş ve "Açıklama olanağına tümüyle değil de kısmen yer veren bu biçimdeki "Hayat Standardı Esası" Anayasa'nın 73. maddesine aykırı bulunarak 12.11.1991 tarih ve E. 1991/7-K. 1991/43 sayılı kararla iptal edilmiştir. Yeni yasama döneminde siyasal iktidar ve TBMM. serbest meslek sahiplerini, bu arada meslekdaşlarımızı vergi ödemede, eşitsizliğe iten bu yanlışlığı düzeltmelidir ve ayrıca daha elde edilmemiş kazançtan geçmiş yıla oranla peşin vergi alınmasına ilişkin yasa maddesini kaldırmalıdır.

Yasama organı, geride bıraktığımız dönemde sık-sık yaşadığımız ve Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş kuralları, aynı amaç doğrultusunda yeniden yasalaştırıcı, yargı kararlarını etkisiz kılıcı tasarruflarda bulunmamalıdır.

Meslekdaşımızı, çağdaş uygar ülkelerle kıyaslandığında fevkalade üzen bir husus da avukatlara "Hususi Damgalı Pasaport" verilmemesidir.

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 1. maddesine göre avukatlık, kamu hizmetidir. Ayrıca hakim-savcı-avukat, Adliyenin birbirini tamamlayan vazgeçilmez öğeleridir.

Avukatlığın bu nitelikleri gözönüne alındığında, birinci ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunan, kamu görevlisi hakim ve savcılara 5682 nolu Pasaport Kanununun değişik 14. maddesi ile sağlanan haktan, yukarıda belirtilen kadro derecelerini kazanmayı sağlayan süre kadar Barolarda kayıtlı olarak fiilen avukatlık yapanların da yararlandırılması gerekmektedir.

Avukatlara "Hususi Damgalı Pasaport" verilmesini sağlamak amacıyla, 5682 Nolu Pasaport Kanununun 14. maddesinde değişiklik yapılmalıdır.

Hayati tehlike ile karşı karşıya olduğu düşünülerek Hâkim ve C. Savcılarına silah taşıma ruhsatı verilmektedir; "Sav-Savunma-Yargı" üçlüsünün ayrılmaz parçası olan avukatlara bu hakkın tanınmaması, meslek camiamızda üzüntü ile karşılanmaktadır.

Ülkemizde demokratik laik ve sosyal hukuk devletinin ve yargının temel dayanaklarının başında gelen Anayasa Mahkemesimiz, demokrasimizin, insan hak ve özgürlüklerinin ve hukukun üstünlüğünün güvencesi olma işlevini, dikkat ve inançla sürdürmektedir. Anayasa Mahkemesi, Cumhuriyetin temel ilkelerini, hukukun üstünlüğünü ve Türkiye'nin üniter devlet yapısını daima ön planda tutmasıyla, sağlıklı kararlar üretip, yorumlar yapmasıyla ülkemizde, hukukumuzda ve vatandaşlarımızın gönlünde saygıdeğer yerini korumaya devam etmektedir. Her kurum gibi, Anayasa Mahkemesi de haklı-haksız, yerli-yersiz eleştirilmektedir. Buna alınmamak gerekir.

Anayasa Mahkememizin gelecek yıllarda, geride bıraktığımız yıllardaki gibi sağlıklı, tutarlı, titiz ve hukukun üstünlüğüne saygılı, insan hak ve özgürlüklerine dayalı kararlar vereceğine içtenlikle inanıyorum.

Şimdi Anayasa Mahkemesinin geride bıraktığımız dönemde hukukun üstünlüğü doğrultusunda verdiği bir karara değinmek istiyorum.

Anayasa Mahkemesi, 11.7.1991 tarih ve E. 1990/39 - K. 1991/21 sayılı Resmi Gazetede 23.5.1992 günü yayımlanan kararı ile Sayıştay Başkanı ve üyelerinin TBMM. yerine Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından seçilmelerini öngören Sayıştay Yasasının 5. maddesi ile 6. maddesinin 3-4 ve 5. bentleri ile Geçici 1. maddesinin iptaline karar vermiştir.

Bilindiği üzere Sayıştay Başkanı, Sayıştay'ın 9 üyesi ve önce Sayıştay üyeliğine sonra da Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilen bir üye, 3677 sayılı yasanın iptal edilmiş olan bu hükümleri esas alınarak seçilmişlerdir.

7.12.1990 tarihinde Türkiye Barolar Birliği, daha Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmadan önce, Ankara ve İstanbul Baro Başkanları ile birlikte düzenlenen toplantıda şu açıklamayı yapmıştı: "Anayasa ihlalinin en son çarpıcı ve ilginç örneği, Sayıştay üye seçimleri ve Sayıştay'ca belirlenen üç adaydan Anayasa Mahkemesi üyeliğine atamada yaşandı... Sayıştay'da yapılan seçimlerin iptali için İdari Yargı'da dava açıldığı bilinmekte ve

Anamuhalefet Partisi tarafından Sayıştay Yasası'nı iptal eden 3677 sayılı yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'nde dava açılacağı söylenmektedir... Yasa, iptal edilince ne olacaktır? Hem TBMM. Plan ve Bütçe Komisyonunca Sayıştay'a seçilen (9) üyenin ve hem de bu üyelerin katılımı ile oluşan Sayıştay Genel Kurulunca Anayasa Mahkemesi'ne atanan üyenin üyeliği herhangi bir işleme gerek kalmadan düşecektir. "Anayasa Mahkemesi kararları, geriye yürümez, üyelikler devam eder" mantığı ve kuralı geçerli olamaz".

Daha iptal davası açılmadan yaptığımız değerlendirme, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ile doğrulanmış ve güncel duruma gelmiştir. Şimdi iptal kararının yürürlüğe gireceği 23 Kasım 1992 tarihine kadar ve belki de daha sonra hukuken ortadan kalkmış, iptal edilmiş bir yasaya rağmen bu yasaya göre seçilmiş olan Sayıştay Başkanı, Sayıştay Üyeleri ve Anayasa Mahkemesi üyesi, istifa etmeyi hiç mi düşünmüyorlar?

Anayasa Mahkemesi kararının geriye yürümezliği başkadır. Seçiliş yolu ve yönteminin sakatlığına rağmen görevde kalmak başkadır. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı yüksek yargıç statüsüne ulaşmış olanlarca uygulanmazsa biz, HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ, ona yüce bir ilke olarak bakan ve inanan sade vatandaşa nasıl anlatabiliriz? Vatandaş, yargıya, yargıca artık nasıl güven duyabilir? Konumu ne olursa olsun kimsenin vatandaşın güven duygusunu sarsmaya hakkı yoktur.

Anayasa Mahkemesi'nin sayın başkanı ve çok değerli üyeleri burada iken bir ufak yapıcı eleştirimizi ve sitemimizi kendilerine duyurmak isteriz. Bu konuşmamıza, övünç duyarak ve hukukun üstünlüğü ilkesinin somut bir görüntüsü olarak aktardığımız iki Anayasa Mahkemesi kararından "Hayat Standardı" ile ilgili olanı, 12.11.1991 veriliş tarihinden 8 ay sonra, 23.7.1992 tarihinde, "Sayıştay" ile ilgili olanı, 11.7.1991 tarihinde verilmiş ve 10 ay sonra 23.5.1992 tarihinde yayımlanmıştır.

Yavaş yargılama geciken kararlar, geciken adalet, etkin ve sonuç alıcı niteliklerini yitiriyorlar diye endişeleniyoruz.

Demokratikleşme çabaları sürdürülürken ülkemizin dışında ve içinde fevkalade önemli olaylar yaşanıyor. Dağlık Karabağ ve

Abhazya'da uluslararası hukuk, insan hak ve özgürlükleri çiğneniyor, katliamlar yapılıyor. Uluslararası kuruluşlar, dünyanın etkin uluslar, bunlara, barışçı, uzlaştırıcı çözümler bulup uygulatacaklarına sadece seyrediyorlar.

Bosna-Hersek'te aylardır, dünyanın gözüönünde bir kıyım, vahşet ve insanlık dramı yaşanıyor. Tankı, roketi, topu, her çeşit silahı güçlü ve düzenli ordusu olan Sırp, bağımsız bir devlet olan Bosna-Hersek'in toprak bütünlüğüne saldırıyorlar, insanları evlerinden kaçmaya göçetmeye zorluyorlar, müslüman halkın barındığı kentler ateşe veriliyor, tarihi eserler tahrip ediliyor.

Bunlar yetmezmiş gibi Sırp, Nazi kamplarını aratmayacak çirkinlikleri de sergiliyorlar, evlerinden toplanan çocuk, yaşlı ve kadınlara, bu kamplarda savaş esirlerinden de kötü muamele yapıyorlar. Sayılarının (100)'ü geçtiği söylenen kamplarda, insanlar aç-susuz bırakılarak çeşitli işkencelere tabi tutuluyorlar; dünyanın gözüönünde bir vahşet, katliam ve soykırım yaşanıyor.

İnsan haklarını, özgürlükleri, uluslararası hukuku çiğneyen saldırganlara karşı başta Avrupa ve ABD olmak üzere bütün dünya ödünsüz bir politika ile kararlı bir tutum izlemelidir. AGİK'te imzalanan kurallar, işletilmeli, Bosna-Hersek'te yaşayan insanların hakları korunmalı, bağımsızlık ve özgürlük sağlanmalıdır.

Yetimhaneden kurtarılp İngiltere'ye kaçırılan 9 yaşındaki NATAŞA'yı özgürlüğe kavuşturmak, bunun çalınıcı satmak yetmez, yüzbinlerce Nataşa'nın anasız, babasız, yersiz-yurtsuz, aç-susuz kalmasına göz yumulmaması gerekir.

Kuzey Irak'ta, Türkiye'de insan hakları ihlallerini tesbite gelenler, önce burunlarının dibindeki vahşeti görmeli, SOYKIRIMA DUR demelidir. Körfez Savaşı'na gözünü kırpmadan müdahale edenler, Bosna-Hersek'teki acımasız katliamı, vakit geçirmeden ve gerekiyorsa askeri güç kullanarak durdurmalıdır.

Bosna-Hersek'te artık saklanamaz biçimde ve belgelerle kanıtlanan insanlık dışı, çirkin, hak ve hukuk tanımaz iğrenç saldırıları ve davranışları, işkenceleri nefretle kınıyoruz. Başta Birleşmiş Milletler, ABD ve AGİK'e imza atan ülkeler olmak üzere öz-

gürlükten ve barıştan yana tüm devletleri, Dünya BAROLAR BİRLİĞİNİ, ULUSLARARASI HUKUK Kuruluşlarını, İnsan Hakları ile ilgili bütün kuruluşları, bu SOYKIRIMI - VAHŞETİ ve YAŞANAMAZ İNSANLIK DRAMINI önlemek için ETKİN VE KALICI girişimler yapmaya çağırıyoruz.

Ortadoğu'da, Balkanlar'da, Kafkasya'da olup bitenler, bize hiçbirşey ifade etmiyor mu? Bunlar, Türküyle, Kürdüyle, Lazıyla, Gürcüsüyle, Çerkeziyle, Arabıyla, Arnavutuyla, bütün Türkiye halkının, kardeşçe yaşamasının kaçınılmazlığını ortaya seriyor.

Terör, sadece hükümet sorunu olmaktan çıkmıştır, Devlet sorunu olmuştur. "Kanları yerde kalmayacak -Devlet güçlüdür- Terör durmazsa durdurulur- Halk devletin yanındadır" gibi sloganlarla terör durmaz. Herkes Türkiye Barolar Birliği'nin dört yıldan buyana usanmadan söyleyip altını çizdiği ve bugün basımızın köşe yazarlarınınca da benimsenen bir gerçekte birleşmelidir: "Terörün her çeşidine karşıyız. Kişi terörüne de, örgüt terörüne de, Devlet terörüne de karşıyız".

Kimileri devrimcilikleri ve ilericilikleri gölgelenir kuşkusuz ile, kimileri din uğruna, kimileri de devletin güvenlik güçlerini güçsüzleştiririz endişesi ile teröre yeterince karşı çıkamazlarsa bu kan, bu ölümler, bu terör durmaz, durdurulamaz. Teröristin solcusu, sağcısı, mukaddesatçısı, ulusçusu olmaz, hepsi aynıdır. Teröristin KANLISI vardır, HAKLISI yoktur.

Cumhuriyetimiz, kuruluşundan bu yana zaman zaman yaşadığı güç dönemlerinden birisinden daha geçmektedir.

Doğu ve Güneydoğu'daki olaylar, fevkalade endişe verici ve üzücüdür. Türkiye, bağımsız ve üniter bir devlettir, vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu ırk-din-dil-etnik yapı farklılığı gözetilmeksizin birlikte kardeşçe yaşamak istemektedirler.

"Güneydoğu'da Türk ırkçılığına ve sömürgeciliğine karşı sağlıklı bir ulusal bilinç gelişmektedir. TBMM. Kürtler için bir meclis olamaz Kürtler kendi meclislerini oluşturmalı. Kürtler kendi vatanları için ölüyor, Türkler kimin için ölüyor? Türklerin Kür-

distan'da işi ne?" şeklindeki tahriklerle, P.K.K.nın öldürme eylemlerine "Kararlı, bilinçli ve bilgili" biçimindeki övgülerle hiçbir yere varılamaz.

Bu zamana kadar Güneydoğu olaylarına çeşitli ve çoğu yanlış, sakıncalı, olanaksız çözümler önerildi. "Federatif bir devlet kurulmalı -Referandum yapılmalı- Şiddete şiddetle karşılık verilmeli" türünden çözümler arandı. Bir İçişleri bakanı da, "Eli tespihilerin sayısını arttırabilseydik Güneydoğu meselesi olmazdı" diyecek kadar konunun uzağında kalmıştır.

Sorun, ne federatif yapıyla, ne referandumla, ne şiddete karşı şiddetle, ne de tespihle çözülür. Sorun DAHA ÇOK DEMOKRASİ İLE çözülür. Devlet hukuk dışı yollara yönelmemeli, soruna sabırla, hukuka insan hak ve özgürlüklerine bağlı kalarak, demokrasi içinde çözüm bulmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde "Bağımsız Kürdistan Devleti" kurmak istenmesi görüşü desteklenemez. "Kürtlerin Ulusal Kurtuluş Savaşı veriliyor" denilerek bölücülük ve ayrılıkçılık yapmak, dışarıdan beslenen örgüte destek olmak, silahlı mücadele ve iç savaş kışkırtıcılığı yapmak, kan dökmeyi, çocuk, kadın, yaşlı demeden adam öldürmeyi yörede ve yöre dışındaki kentlerde terörü geçerli ve sözde sonuç alacak bir mücadele yöntemi saymak kabul edilemez, benimsenemez.

8 yıldır artarak süren bu kana, bu ölümlere, bu korkuya, bu güçlere, bu teröre DUR denilmelidir. Yineliyoruz, gayret, sadece hükümetten beklenmemelidir. TBMM.deki tüm partiler, biraraya gelip ayrılıkçı bölücü teröre karşı ortak bir politika belirlemeli, ulusal birlik korunmalıdır. Siyasal partilerimiz, egemenliğin kayıtsız şartsız sahibi ulusumuzun tek temsilcisi TBMM. içeride ve dışarıda "SEVR'e DÖNÜŞ" özlemi taşıyanlara ve onları kışkırtanlara, bu fırsatı vermemelidir. Ayrılıkçı, bölücü politikalarını asker-halk çatışmasına, "Türk-Kürt" şovenliğine oturtmak isteyenlere geçit verilmemelidir. Biz, Kürt şovenliğine de Türk şovenliğine de her çeşit şovenliğe de karşıyız.

Biz, Lozan'la çizilen sınırlarımızın ve ülke bütünlüğünün korunmasından yanayız. Tek çözümü, 60 milyon vatandaşımızın

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ulus bilinci ve üniter devlet anlayışı ile dostça ve eşit yaşamasında görmekteyiz.

Türkiye'de ulusal kurtuluş savaşı ile yoğrulmuş T.B.M.M.den ayrı bir meclis, ayrı bir devlet özleyen, bunun savaşını verenler, "Vur PKK Vur! Kürdistan'ı Kur" diyenler ve onları cesaretlendirenler, asla Türkiye Barolarından ve meslekdaşlarımızdan destek göremezler, olur alamazlar.

Güneydoğu olaylarından söz ederken bu yörede görev yapan basın mensuplarına karşı girişilen saldırılara da değinmek isterim. Bir kamu özgürlüğü olan basın özgürlüğünün temelinde yatan vatandaşların haber edinme ve iletişim özgürlüğü uğruna saldırıları, ölümü göze alarak görev yapan basın mensupları için takdir duygularımı ifade etmek isterim. Bu arada Şubat ayından buyana meslek aşklarının bedelini canları ile ödeyen basın mensuplarının hiçbirisinin katilinin belirlenememiş olmasını da hayret ve üzüntü ile karşıladığımızı belirtmek istiyorum. Bunların katillerinin de Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, Çetin Emeç ve Turan Dursun'u, savcılarını, yargıçlarını, öldürenleri gibi bilinmezlerle, bulunmazlara karışmamasını, Devlet'in ihmeline ve ayıplarına yenilerinin eklenmemesini diliyorum.

Ülke bütünlüğü bozulmaya çalışılırken son haftalarda bir moda tartışması, basın sütunlarından taşıyıp TRT ekranlarına kadar getirildi. 1923 yılında kurulan CUMHURİYET, artık eskimiş, geçerliğini, işlerliğini yitirmiş, devrini tamamlamış olduğu için 2. Cumhuriyet kurulmalıymış, çünkü 1. Cumhuriyetin kurulmasında HALK'ın katkısı yokmuş.

Bunu yazan ve söyleyenler, etnik esas ve temellere dayanan Cumhuriyetler'le SSCB'nin bölünmesi ile ya da emperyalist güçlerin çıkarı ve icazeti doğrultusunda kurulan Arap ülkelerindeki veya Güney Afrika'daki Cumhuriyetleri karıştırıyorlar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bir özelliği, bir ayrıcalığı var. Bu nedense gözden kaçırılmak isteniliyor. Bu Cumhuriyetin temelinde, tüm emperyalist ülkelere karşı, direniş, savaş ve başarı yatmaktadır.

Bu Cumhuriyetin temelinde, bütün dünyaya parmak ısırtan KURTULUŞ SAVAŞI vardır. Katılımı yok sayılan, küçümsenen ANADOLU halkının inancı, alınteri ve kanı vardır. Başka ülkelerde bilmem kaçınıcı Cumhuriyet kurulabilir. Ama Türkiye'de BİRİNCİ VE SONUNCU CUMHURİYET VARDIR ve Atatürk'ün deyimiyle SONSUZA DEK YAŞAYACAKTIR. Cumhuriyeti temellerinden sarsmak yıkmak isteyenler de hüsrana uğrayacaktır.

Bizlere düşen görev, Cumhuriyeti, insan hak ve özgürlüklerine dayalı, çağdaş, uygar yapılaşmaya kavuşturmaktır, demokratik laik sosyal hukuk devletini bütün kurum ve kuralları ile gerçekleştirmektir.

Cumhuriyet yıpratıcılığı ile Atatürk düşmanlığı, sanki yarış ediyor, sanki ayrı kanallardan ama aynı ortak kaynaktan çıkış yapıyorlar. Bir parlamento üyesinin, "Mustafa Kemal, katildir. Devleti ve milleti katletti. Bizi maddeten ve manen perişan etti. Lozan bir ihanettir" şeklindeki sözlerine, değerli bir köşe yazarından önce Atatürk'ün başkanlığını yaptığı TBMM.den ve onun üyelerinden hakettiği cevabın verilmeyişini kınıyorum, ayıplıyorum.

Cumhuriyet'i eskimiş bulup değiştirmek isteyenlerin bir önemli yakınmaları ve boy hedefleri de "LAİKLİK" ilkesidir. Laik olmayan bir toplumda insan-hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğü ve cumhuriyet, yaşayıp yeşerecekleri ortamı bulabilirler mi?

Laiklik ve insan hakları birbirlerinden ayrılmayan kavramlardır, çağdaş demokrasinin temellerini oluştururlar. Kendilerini ilerici aydın, gelişmeci, yeni dünya düzeninden yana sayanlar, şeriat ve teokratik devlet özlemcileri ile aynı potada buluşuyorlar, onların değirmenlerine su taşıyorlar.

Teokratik devlet özlemcileri, Laikliği, benimseyip toplumu ÜMMETTEN ULUS yaptığı için Atatürk'e düşmandırlar, Atatürk başhedefleridir, casustur, dinsizdir, masondur. Onlara göre Laiklik yanlısı bizler de ATATÜRK'ÜN AVENESİYİZ. "Mustafa Kemal ve Avenesi, belli zaman müslüman görünmüşler, müslü-

manları avutmuşlarsa da çoğu zaman DİNSİZLİKLERİNİ göstermişlerdir" diyorlar ve bizler gibi laiklik savunucularına dinsiz deyip küfürlü mektuplar, kasetler, kitaplar yağdırıyorlar. Ülke içinden ve dışından cesaretlendirildikleri için 23 Nisan, 19 Mayıs ve 29 Ekim ve benzeri ulusal bayram günlerini "KARA GÜNLER" olarak nitelemekte, demokrasiden "YIKILMASI GEREKEN PUT" şeklinde sözetmekte ve "KEMALİST DEVLET YIKILACAK ELBET" demektedirler.

Dinine saygılı gerçek dindarlar, laikliğe karşı değildirler. Laikliğe karşı olanlar, laik insanları dinsiz sayanlar, şeriat özlemcileridir, teokratik devlet yanlılarıdır ve bunları ustaca kullanıp yönlendiren yobazlardır.

Yobaz, bazen yazar, öğretmen, bazen politikacı, profesör, bazen doktor, avukat, bazen yüksek yargıçtır, her türlü giysi ile doluşır. Dini politikaya alet eden O'dur. Din adına tetik çeken, bomba atan ellere O cesaret verir. Camiden çıkan masum dindarı O kışkırtır, "Zalim Laik Diktatör" diye O, bağırır.

Toplumun, Cumhuriyet'in, demokrasinin ve ulusun bütün değerlerine saldıranlar gibi sözde dindar olacağımıza, onların dinsiz, zalim LAİK DİKTATÖR dedikleri Atatürk'ün LAİK AVENESİ olmayı yeğleriz.

Bu inanç ve duygularla sizlere başarılı, saygılı bir YARGI YILI diliyorum, teşekkür ediyorum, saygılarımla selamliyorum.